

ROZBIEHAME ODDIEL

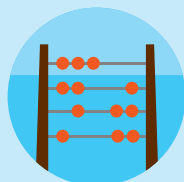
VÍČAT A VČIELOK

NA ŠKOLE

OBSAH

4
KONTAKT NA
ŠKOLE, PODMIENKY
A ZODPOVEDNOSŤ

5
PLUS/MÍNUS
SKAUTOVANIE
NA ŠKOLE

7
NÁBOR, TYPY
NÁBOROV, NÁBOROVÉ
PAPIERIKY

9
PRVÉ DRUŽINOVKY,
TYPY, TRIKY,
PREZÝVKY, PRAVIDLÁ

11
PSYCHOLOGICKÉ
TYPY A TRIKY

14
PRAKTICKÁ
LITERATÚRA,
NAPREDOVANIE
A VODCOVSKÁ
PRÍRUČKA

15
KOSTRA
DRUŽINOVIEK

16
FINANCIE:
ČO DOSTÁVAŤ,
ČO KUPOVAŤ

18
ODDIELOVKY,
VÝLETY, OBLASTNÉ
AKCIE, VÍKENDOVKY,
TÁBOR

21
KOMUNIKÁCIA
S RODIČMI:
E-MAIL, TELEFÓN

22
PRESTUP
KU SKAUTOM,
KONTAKT S INÝMI
DRUŽINAMI

ÚVOD

Myslím si, že každý chce po sebe niečo zanechať. Sú to najmä zážitky a spomienky. Tak som aj ja ako vodkyňa zanechala za sebou skvelé vlčatá, budúcich skautov aj vlčiacky oddiel. Niektorí sú trochu materiálnejší, tak chcú zanechať dom, byt alebo šatník plný skvelého oblečenia, diplomovú prácu. Ja som sa rozhodla vám zanechať túto príručku. Tak dúfam, že sa vám bude dobre čítať a že bude pre vás inšpiráciou pri práci s vlčatami. :)

Táto príručka vznikla pre vás ako inšpirácia pre vlčiacke začiatky, ale aj tipy na činnosť, keď už ste zabehnutý radca/vodca. Dúfam, že s vašimi vlčatami a včielkami zažijete kopec zábavy. Venujte im polovicu vášho srdca a oni vám dajú celé. Energia, ktorú im dáte, sa vám viacnásobne vráti späť. Dajte vlčatám pravidlá, hrajte sa spolu s nimi a vráťte sa s nimi do bezstarostného detstva.

Janka

KONTAKT NA ŠKOLE, PODMIENKY A ZODPOVEDNOSŤ

Výber školy pre rozbeh vlčiackeho oddielu je dôležitý. Oddiel predsa nezakladáte na jeden rok, preto je dôležité, aby ste s vedením školy, ale aj s pani učiteľkami dobre vychádzali.

Školu pre vaše pôsobenie si môžete vybrať podľa nasledujúcich tipov.

TIPY NA VHODNÉ ŠKOLY:

- **Vaša bývalá škola** – poznáte sa s učiteľmi aj s vedením školy.
- **Škola blízko vašej klubovne** – keď vaše vlčatá prestúpia k skautom, nebudú to mať zbytočne ďaleko do klubovne.
- **Škola, ktorá má dobré zázemie záujmových krúžkov** – skauting bude podporovaný ako ďalší krúžok.
- **Po známosti** – ak poznáte učiteľa zo školy, ľahšie sa vám bude diskutovať s vedením školy, keď budete mať podporu.

Skautovať na škole nie je náročné, ale treba si s vedením školy ujasniť podmienky fungovania krúžku, záujmovej činnosti.

Počas pekného teplého počasia budete na školskom dvore. Je dôležité, aby bol školský dvor dosť veľký pre skautov aj ostatné deti v družine. Ak sa snažíte deťom niečo vysvetliť,

je fajn, aby ste mali pokoj a nebehalo okolo vás ďalších 50 detí z iných tried. Preto je dobré dohodnúť sa s vedením školy, ale aj s pani družinárkami, aby ste mali svoj vyčlenený priestor počas skautingu.

My máme v školskom areáli detské ihrisko so stolmi, futbalové ihrisko s umelou trávou, betónové futbalové ihrisko a pneumatikové (preliezky sú z pneumatík od áut). Keď sú vonku všetky triedy, tak máme pre seba betónové ihrisko, po polke družinovky idú všetky triedy dovnútra, takže máme celý areál pre seba.

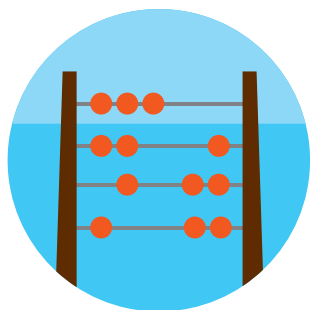
Počas zimy alebo dažďa potrebujete byť s deťmi vnútri. Je dobré dohodnúť sa s vedením školy na jednej stabilnej triede. Deti budú veďieť, v ktorej triede sa stretávajú, a nezablúdia. Ak má škola nevyužitý priestor, môžete požiadať o vlastnú triedu/kabinet, takže si ju môžete vyzdobiť ako pravú skautskú klubovňu.

My skautujeme v triede 8. A. Vlčatá kontrolujú, kto má čo v lavici, píšú po tabuli a ochutnávajú vianočné perníky, ktoré majú ôsmaci ako vianočnú výzdobu.

Zodpovednosť za deti má zodpovedná osoba, takže vy alebo oddielový vodca. To aj v prípade, že družinovku vedú neplnoleté radkyne. Pán riaditeľ mi odporučil, aby rodičia podpísali súhlas s tým, že ich deti budú chodiť na krúžok s neplnoletými vedúcimi.

Na prvom stretnutí s rodičmi som si vypýtala kontakty a vysvetlila som im situáciu. Dievčatá

mali 16 – 17, boli zodpovedné, vedeli robiť dobrý program. Počas družinovky v škole, kde je bezpečné prostredie, zvládnu deti samé. Počas výletov a iných akcií bude s nimi vždy dospelá osoba. Pre rodičov je to dobrý krok k tomu, aby vám dôverovali. Vedia, aký je stav, sú o ňom informovaní. Keď ja ako skúsená vodkyňa im „vyložím karty na stôl“, získavam si tým ich dôveru, lebo pred nimi nič neskrývam.

PLUS/MÍNUS SKAUTOVANIE NA ŠKOLE

Skautovanie na škole bolo pre mňa novinkou. Videla som v tom výhody pre rodičov, deti aj pre mňa.

Mínusy sa začali objavovať neskôr a postupne sme sa s nimi naučili pracovať. Postupom času sa z niektorých mínusov stali neutrálne až pozitívne veci.

POZITÍVA:

- **Stabilná družina, dochádzka**
Keď si deti vyzdvihnú zo školskej družiny, neprídu vám na družinovky iba tí, čo sú chorí. Deti väčšinou prestávajú chodiť medzi školskými rokmi, zriedka počas roku.

- **Vonkajšie prostredie vhodné pre deti**
Školy bývajú dobre zariadené pre deti. Vonkajšie ihriská bývajú čisté, bez odpadkov a črepov zo sklenených fliaš. Zvykom sú betónové ihriská, trávnaté plochy, ihrisko s preliezkami, niekedy aj umelá tráva pre futbalistov.
- **Rodičia nemusia sprevádzať deti na krúžok**
Poznám zopár mamičiek, ktoré sú na polovičnom úväzku rodinnými šoférmi.

Poobede vyzdvihnú deti zo školy a odvezú ich na tanečnú, futbal, plávanie, hudobnú... Keď je v rodine viac detí, mama sa našoféruje po celom meste. Preto je výhodné, keď máte vlčiacke družinovky v škole, lebo rodičia nemusia doprevádzať vlčatá na družinovky.

NEGATÍVA:

• Školské prostredie

Niekedy nestačí, keď sa zmení človek, ktorý trávi čas s deťmi v škole. Pri družinovkách v triede je riziko, že deti ovládne túžba správať sa v triede tak, ako im to zakazuje pani učiteľka: písať po tabuli, skákať po laviciach, hrať sa so svetlami, hrabať sa v laviciach. Je dôležité, aby ste si s deťmi sadli a povedali im pravidlá. Deti musia vedieť, kde sú hranice toho, čo môžu a čo nie.

• Identita skautskej klubovne

V klubovni nájdete všetko: staré pexeso, vyfučanú loptu, papierové gule, pingpongové loptičky. Ale do školy na družinovku si musíte priniesť všetko. Ja som lenivá, takže asi raz za mesiac som priniesla loptu. Väčšinou som si vyrábala kartičky a kreslila obrázky. Ale to by som robila aj pri družinovkách v klubovni.

• „Ďalší krúžok“

Deti si zo začiatku budú myslieť, že skauting je iba ďalší krúžok. Môže sa vám stať, že nebudú chcieť spolupracovať, ale to je u detí normálne. Názor deti zmenia, keď budete mať pestrý program, zaujmete ich nejakým príbehom.

• Dochádzka na výlety

Prvú akciu mimo školy je treba starostlivo naplánovať, napísať rodičom pútavú pozvánku, deti osobne pozvať na výlet, aby prišli a tešili sa na sobotu s vami. Keď raz

družinu zaujmete, budú s vami chodiť na každý výlet. Ale tak ako v každej družine, aj vám sa môže stať, že niektoré deti na výlety chodiť nebudú. Je to normálne. :)

• „Pod dozorom učiteľiek“

Na skaute sú dovolené aj veci, ktoré by sa učiteľkám nepáčili. Pri klubovni by ste mohli liezť po stromoch, zakladať oheň. Na školskom dvore to ale nie je také jednoduché.

• Vlčatá mimo zboru

Tým, že sa vlčatá nestretávajú v klubovni so skautmi, môžu byť brané, že sú mimo zboru. Preto je dôležité, aby ste dohliadli na stretávanie sa počas výletov a iných skautských akcií.

Ako vidíte, vypísala som veľa negatív. Ale sú to len výstrahy, aby ste sa vedeli prichystať na riziká. Hlavne kvôli tomu, aby ste na ne boli pripravení a nestratili ich riešením rok času – ako ja. :)

NÁBOR, TYPY NÁBOROV, NÁBOROVÉ PAPIERIKY

Nábor je vždy dôležitý, ak potrebujete vytvoriť novú družinu alebo ju doplniť. Deti aj rodičia sa o vás musia dozvedieť, preto je dobrý nábor dôležitý.

Dôležité je spraviť dobrý dojem, ale aj zanechať na seba kontakt formou papieriku.

TYPY NÁBOROV:

- Hodina telesnej výchovy
- Prezentácia počas vyučovania
- Poobedňajší program v škole
- Prezentácia počas rodičovského združenia

Hodina telesnej výchovy: S vedením školy a učiteľkami si môžete dohodnúť hodinu telesnej výchovy. Počas jednej hodiny si môžete pripraviť rôzne pohybové aktivity. Keďže sa deti medzi sebou v triede poznajú, môžete zvoliť hry ako naháňačka vo dvojici, naháňačka hadov (deti v skupinkách sa držia za ruky a jeden koniec „hlava“ naháňa cudzí „chvost“), hutututu, vlajočky/Angličania a Škóti, ruky-nohy (skupinke detí zadávate, koľko rúk a nôh môže mať celá skupina na zemi), molekuly. Na konci hodiny rozdáte papieriky s informáciami.

Plusy: Pohybové hry zaujmú veľmi veľa detí, dobre sa zabavia. Z náboru môže prísť veľmi veľa detí na prvú družinovku.

Mínusy: Deti môžu nadobudnúť dojem, že skauting je iba o hrách. Deti môžu stratiť rýchlo záujem o družinovku bez futbalu.

Z jedného náboru počas hodiny telesnej výchovy, kde sme pracovali asi so šiestimi triedami, nám prišlo na prvú družinovku asi 30 detí. Záujem počas mesiaca opadol, až nám zostalo chodiť stabilne 7 detí.

Prezentácia počas vyučovania: S vedením školy si môžete dohodnúť návštevu v triedach počas vyučovania. Jeden sa postaví pred triedu pred tabuľu, porozpráva deťom niečo o činnosti, výletoch, tábore, táborových tričkách. Druhý môže chodiť pomedzi deti s kronikou alebo fotkami a potichu im v lavici vysvetľovať, čo je na obrázku a kde sme to zažili. Keď obidvaja skončia, rozdajú deťom papieriky s informáciami.

Plusy: Počas jednej hodiny stihnute navštíviť 3-4 triedy, deti viete zaujať obrázkami a fotkami, môžete diskutovať aj s pani učiteľkou.

Mínusy: Deti vás nestihnú spoznať ako pri hrách. S týmto typom náborov máme veľmi dobré skúsenosti. Z jedného náboru v šiestich

triedach sme vždy naplnili družinu. Na prvú družinovku nám prišlo 15 detí. Deťom v triede môžete ukázať vľičacky časopis Džungľa. Veľmi ich poteší, keď im povieť, že takýto časopis môže chodiť aj im. Pred tabuľu sa postavím v rovnošate plnej nášiviek. Postupne deťom opisujem vľičacke odborky, ktoré sme plnili, aby mali predstavu o programe. Baby, ktoré chodia po triede, majú táborové tričká, takže si deti môžu prezrieť aj našu táborovú módu.

Prezentácia fotiek a skauti: Veľmi zaujímavým nápadom je pozvať skautov vo veku detí, ktoré chcete pritiahnúť do skautingu. Takže prídu 13-roční skauti – v rovnakom veku ako deti v triede. Ten môže porozprávať o zážitkoch, ktoré sú dôležité pre neho, a takisto môže upútať aj ostatné deti.

Plusy: Detividia zanieteneho skauta v ich veku a môže im to pripadať atraktívne.

Mínusy: Ak zakladáte novú družinu, nemusíte mať vo vlastnom zbere vhodného skauta. Preto si skauta môžete požičať z iného zboru, oddielu.

Poobedňajší program v škole: Deťom môžete nachystať jeden deň po škole skautskú ochutnávku. Postavíte stan, nachystáte stanovištia na skautské zručnosti. Deti sa môžu zapojiť podľa chuti a niektoré si zopakujú stanovištia aj dvakrát. Nezabudnite však deťom rozdať informačné papieriky.

Plusy: Deťom môžete nachystať kvalitný program s ochutnávku veľmi zaujímavých vecí.

Mínusy: Dobrovoľné zapojenie detí, odchod bez papieriku, personálne zabezpečenie stanovišť. Tento typ náboru je výborný pre veľký školský areál. Deťom môžete nachystať program aj počas Dňa detí. Ak postavíte stan v areáli a deti si ho budú môcť popozerať, bude to pre nich ďalšie lákadlo. Počas plnenia úloh si vás môžu deti obľúbiť a o to viac budú chcieť chodiť na skaut.

Deň detí, Deň Zeme: Počas roku je veľa príležitostí, kedy možno prísť do školy a spraviť deťom dobrý program. Niekedy sa môže stať, že vás škola osloví, aby ste im spravili program. Ale nespoliehajte sa na to. Podľa mňa sa každá škola poteší, keď prídete s ponukou programu pre deti. Vhodné dni na program počas vyučovania sú Deň Zeme, Deň detí alebo branné cvičenie.

Plusy: S vedením školy sa môžete dohodnúť na triedach, s ktorými budete spolupracovať. Počas vyučovacej hodiny – dvoch vás deti spoznajú a budú mať väčší záujem o skauting. Ďalším plusom je, že pani učiteľka vám môže pomôcť s deťmi.

Mínusy: Na prácu s celou triedou treba vhodne prispôbiť program. Počet detí v triede je predsa len väčší ako jedna družina.

Prezentácia počas rodičovského združenia:

Tak, ako chodíte po triedach počas vyučovania, môžete osloviť aj rodičov počas rodičovského združenia. Porozprávať im môžete o kvalitnom programe, rozvoji osobnosti, ale aj o letných táboroch. Je dôležité, aby rodičia pochopili, že skauting nie je iba o chodení do lesa, ale aj o budovaní priateľstiev a hlavne o rozvoji osobnosti. To sú pádne argumenty pre rodičov. Po krátkej prezentácii im rozdajte papieriky s informáciami.

Plusy: Ak si získate rodičov, deti vám neodhlásia zo skautingu.

Mínusy: Deti nemusíte očariť tak, ako ich rodičov, môže to byť ďalšie rodičovské rozhodnutie a deti budú nútené chodiť na krúžok, ktorý ich nebaví.

Mať dobré vzťahy s rodičmi je dôležité pri práci s ich deťmi. Preto môže byť vhodné spraviť nábor aj touto cestou.

Náborové papieriky: náborové papieriky sú veľmi dôležité. Ak spravíte na deti alebo rodičov dobrý dojem, je dôležité, aby vás vedeli kontaktovať a prísť na prvú družinovku. Rodičia

niekedy potrebujú konzultovať termín družinovky, ak sa to kryje s nejakým iným krúžkom.

Čo by mali obsahovať náborové papieriky:

- Čas a dátum prvej schôdzky, pravidelný termín
- Meno a kontakt na vodcu oddielu – e-mail a telefónne číslo
- Webová stránka zboru s ďalšími informáciami

PRVÉ DRUŽINOVKY, TIPY, TRIKY, PREZÝVKY, PRAVIDLÁ

Nábor je vždy dôležitý, ak potrebujete vytvoriť novú družinu alebo ju doplniť. Deti aj rodičia sa o vás musia dozvedieť, preto je dobrý nábor dôležitý.

PRVÁ DRUŽINOVKA

Na prvej družinovke sa bude vodca venovať rodičom. Porozpráva im o činnosti, vypýta si kontakt, vypíše predbežnú prihlášku. Na papieri majte prichystanú tabuľku so základnými informáciami: *meno a priezvisko rodiča a dieťaťa, adresa bydliska, telefonický a e-mailový kontakt na rodiča a triedu*, ktorú dieťa navštevuje. Ak budú počas družinoviek s deťmi neplnoleté radkyne, informujte rodičov a pridajte do tabuľky aj kolónku pre podpis vyjadrujúci súhlas.

Druhý vodca alebo radca sa bude venovať deťom, pokiaľ bude prebiehať rodičko. Prichystajte si veľa jednoduchých hier, ktoré môžu deti zaujať.

Výborné sú zoznamovačky, naháňačky, pohybové hry. Strážte si čas, aby sa deti pri hrách nezačali nudiť. Ako zoznamovačka je fajn, ak stojíte v kruhu a povieť meno toho, komu hádžete loptu (ringo krúžok, plyšáka). Vhodné je vystriedať hru volaním iného na voľné miesto v kruhu alebo pištoľníkmi (koho meno povieť, ten si čupne a jeho susedia tasia proti sebe kolty). Veľmi vhodná aktivita by mohlo byť hľadanie papierikov po areáli, kde môže hrať každé dieťa samo za seba a kamaráti nie sú zvýhodnení.

Zabudnite na tímové, kontaktné a otrepané hry. Deti sa medzi sebou ešte nepoznajú, takže pracovať v tíme alebo sa držať za ruky pri

naháňačke bude pre nováčikov veľmi nepríjemné. Pri zoznamovačkách si dávajte pozor na slovné hry, malé deti majú problémy s čítaním, písaním a kreativitou s týmto spojenou (vymyslieť prídavné meno na prvé písmeno svojho mena: Jablková Janka). Otrepané hry ako schovávačku, zvieraciu naháňačku si deti môžu zahrať aj sami. Ale my skauti sme pre nich lákaví kvôli tomu, že poznáme a vieme vymyslieť veľmi veľa nových hier.

PRVÉ DRUŽINOVKY

Počas prvých družinoviek by ste deti mali naučiť to najdôležitejšie. Je dôležité, aby pochopili, ako to na družinovkách chodí: že sa môžu toho veľa naučiť, dostať cenu za bodovanie, vymyslieť si prezývku, že nie ste pani učiteľka, že toto je skauting a nie krúžok, dodržiavajú sa tu pravidlá a existujú aj tresty. Je dobré, aby ste toto obdobie uzavreli do troch mesiacov a stali sa zabehnutými koľajami.

Nové veci, učenie: Deti budú možno frflať, keď ich budete chcieť niečo naučiť. Preto je dobré použiť staré osvedčené triky – hry, obrázky a príbehy. Na prvých družinovkách je dobré trochu dvihnúť morálku, oboznámiť deti so skautskou ľaliou, vlčiackym zákonom. Pripravte si mnemotechnické pomôcky na päť bodov vlčiackeho zákona, na každý bod 1 aktivitu (vlčča je priateľom, počúva, hovorí pravdu, pomáha, je ochranca prírody). Medzi aktivitami vždy vysvetlite, čo symbolizovala a aký to malo význam. Ukážte im napísaný vlčiacky zákon. Skúste sa s nimi porozprávať o význame tohto zákona a symbolicky podpísať dodržiavanie vlčiackeho zákona.

Bodovanie a cena: Deti neberú bodovanie vážne, pokiaľ zaň nedostanú cenu. Pre vlčatá je dobré rozdeliť bodovanie do troch cyklov október – december, január – marec, apríl – jún. Na konci každého bodovania je potrebné verejne

odovzdať cenu a pochváliť výhercu. Ja bodujem toto: účasť, knižka / zápisník, šatka, KPZ a vlčiacke správanie. Bonusové body rozdávam za víťazstvo v hre. Ako cenu som dávala šatku. Keď dostali šatku všetci na tábore, tak sme dali vyrobiť odznak „najlepšie vlčča“, na ktorom každý rok obmieňame farbu.

Prezývka: Je dobré, aby mali deti prezývky. Prezývka im pomáha lepšie zapadnúť do skautského sveta. Prezývky im pripomínajú, že nie sú obyčajné deti. Je dobré, ak dáte deťom prezývku vy. Ja však taká kreatívna nie som, tak som na jednej družinovke povedala, aby si deti vymysleli prezývku sami. Osvedčilo sa mi, že prezývky sa väčšinou začínajú tým istým písmenom ako meno (Puma – Paľko, Gepard – Gabko). Jedine som kontrolovala, aby sa prezývky neopakovali, aby som nepoznala iného menovca.

„Pani učiteľka“: Deťom sa hneď predstavte menom, keď vám budú tykať, budete pre nich viac ako kamarátka. Je dôležité, aby ste popri hrách mali čas aj na deti ako jednotlivcov. Pokecať s nimi o ich bežnom živote. Mojou obľúbenou témou je školská jedáleň, vtedy sa rozreční každé dieťa. Hlavne, keď mu povieť, aký je váš názor na kontroverznú špenátovú polievku. :)

Pravidlá na družinovkách: ... sú nato, aby sa porušovali, preto musíte vlčatám stále pripomínať, ktoré to sú. Najlepšie je odraziť sa od vlčiackeho zákona (vlčča je priateľom, počúva, hovorí pravdu, pomáha, je ochranca prírody). Pri každej hre zdôraznite vlčatám, aké je herné územie. Keď raz povieť, že sa hrá na ihrisku, deti nemajú behať mimo územia.

Tresty: Vysvetlite vlčatám, že trest 10 klikov nie je nič neznesiteľné a cvične si s nimi odklikujte 10 klikov. Je to moment, aby si vlčča uvedomilo, čo sa stalo zle. Vždy deťom povedzte, za čo

klikuje, aby sa mohlo z tohto trestu poučiť. 10 klikov za to, že: ťa napomínam tretíkrát za to isté, vybehol si mimo územia, skáčeš mi do reči, podvádzaš, nepočúvaš pri vysvetľovaní... Samozrejme, nenechajte sa trestami uniesť.

Keď tušíte, že dieťa trest nesplní, tak mu ho nedávajte pred všetkými. Vyriešte túto situáciu radšej medzi štyrmi očami a nezbedníkovi dohovorte.

PSYCHOLOGICKÉ TIPY A TRIKY

Niekedy je ťažké porozumieť detskej duši. Ale o to lepšie pocit je, keď vám pochvália aktivitu, vidíte ich usmiate tváre.

Niekedy by ste sa čudovali, ale unavené deti po výlete sú fakt skvelé.

Pochvala: Žijeme vo veľmi náročnom svete. Kedy vás niekto posledne pochválil? O to dôležitejšie je chváliť práve vlčatá. Každého poteší pochvala – či už vlčica alebo rovera. Preto chváľte každého, kto vám príde do cesty. Pochvala je veľmi dôležitá hlavne pri nezbedných deťoch. Keď mi prídu huncúti na družinovku, snažím sa ich pochváliť ešte pred ich prvým huncúťstvom. Ako sa hovorí: „Kto chce psa biť, palicu si nájde.“ A presne tak je to aj s pochvalami, vždy sa niečo nájde: nebol chytený počas naháňačky, oslobodil čo najviac kamarátov, nepadol s rozviazanou šnúrkou,... Každý bude radšej chválený ako karhaný. Preto, keď začnete

s pochvalou dosť skoro, huncút si na ne rýchlo zvykne. Potom sa bude snažiť o ďalšie pochvaly a jeho vzorné správanie sa stane pravidelným.

Povzbudenie: Povzbudiť potrebujú častokrát tí najpomalší, najslabší. Snažte sa povzbudiť tých, čo to potrebujú. Skúste povzbudivou náladou naočkovať aj vlčatá. A uvidíte, akú radosť vám spravia, keď staršie vlčica začne pomáhať mladšiemu.

Bodovanie: Bodovanie je jedna z najpoužívanejších motivačných metód pri vlčatách. Deti dostávajú body za každú schôdzku. Jednotlivé body si môžete určiť samy. Dôležité je, aby sa bodovalo v pravidelných cykloch. Jeden cyklus nemôže byť prídlhý, aby niektoré deti

nemali priveľký náskok. Cyklus nemôže byť ani prikrátkky, aby choroba a vynechanie dvoch schôdzok nebola prekážkou k víťazstvu. Nám sa osvedčili tri mesiace. Na konci každého bodovania vyhlásime verejne víťaza a odmeníme ho pred všetkými. Naše odmeny sú odznaky „Najlepšie vlčá“. V každej družine sú odovzdané tri odznaky za celý rok, preto sú veľmi cenné. Je to jednoduchý odznak s obrázkom vlka a nápisom. Takýto odznak vám vyrobí hoci kde a stojí asi 0,50 €. Ale tá detská hrdosť je neoceniteľná.

Motivácia: Múdre knižky hovoria o troch stupňoch motivácie. 1. „*pudová*“ motivácia: ste hladný, tak zháňate obživu, snažíte sa zabezpečiť svoje prežitie a komfort. 2. „*vonkajšia*“ motivácia funguje na princípe „ak – tak“. Ak budem na družinovke dobrý, tak dostanem body. Ak poruším pravidlá, tak budem klikovať. 3. *motívacia je „vnútorná“*. Chodím na výlety, lebo ma to baví. Robím niečo z vlastného presvedčenia. Väčšina detí funguje v škole na 2. motivácii. Ak sa naučím, tak dostanem dobrú známku. Nám ale na skauting chodia vlčatá a s tými môžeme pracovať na tom, aby ich to bavilo – na vnútornej motivácii. Nebude to jednoduché, to všetci vieme. Ale o tom sú skautské výzvy.

Hrajte sa s deťmi: Najdôležitejšie a hlavne najzábavnejšie je, aby ste sa s vlčatami hrali. Je to zábava nielen pre nich, ale aj pre vás. Nieže vysvetlíte deťom pravidlá a potom si založíte ruky a opriete sa o múrik. Milujem naháňačky s vlčatami. Vždy som bola tá najpomalšia a teraz môžem byť rýchlejšia. Deti vo vás získajú viac dôvery, keď s vami môžu zdieľať zážitky.

Udržujte harmóniu: O deťoch sa hovorí, že vedieť byť veľmi zlé. Možno aj vám sa stalo, že vám na pieskovisku nechceli požiť formičku. Je to banalita, ale také malé zranenie duše si ešte stále pamätáte. Preto musíte udržiavať harmóniu a pri väčších krivdách zasiahnuť. Nemyslím

tým klasické hašterenie. Ale šomranie si pod nos „ty si ale debil, hlupák“. Takéto správanie nemôžete len tak zamiešať pod koberec, mohlo by sa to ešte zhoršiť. Vysvetlite im, prečo je to nesprávne a prečo s tým nesúhlasíte.

Klikovanie: Je veľmi rýchly a účinný trest. Dieťa zistí, aké sú hranice a či sa opláca ich prekračovať. Preto buďte pri klikovaní dôslední. Verte mi, budete veľmi radi, keď si uvedomíte, že kliky vôbec nerozdávajúte.

Píšťalka, odpočítavanie: Je dobré, aby deti vedeli, kedy sa začína hra a kedy končí. Našťastie mám zvučný hlas, takže viem na deti zakričať, aj keď sú roztrúsené kade-tade. Pre slabšie hlasy odporúčam nejaké zvukové pomôcky, ako napríklad píšťalku alebo rapkáč na tábore. Keď hráme schovávačku, tak je ťažké ukončiť hru. Preto keď vlčatá zvolávame z väčšieho územia, odpočítavame. Zakričím „Koniec!“ a odpočítavam podľa potreby od desať alebo od päť po nula. Na deti to veľmi dobre funguje a nemávame problém ich zvoľať. Niekedy môžete oneskorencom prirátavať kliky.

Šestky: Ide o menšiu skupinu detí, s ktorou sa vám jednoduchšie pracuje. Nemusí to byť presne šesť detí, ale napríklad polovica, tretina detí, ktoré vám chodia na družinovky. Je to stabilné rozdelenie, takže sa vedú deti veľmi rýchlo rozdeliť do skupiny. Toto rozdelenie sa dá prispôbiť podľa toho ako sú deti medzi sebou kamaráti, podľa veku detí, podľa seba. Našu družinu máme rozdelenú na čiernych a modrých Apačov. Lusknutím prstov sú rozdelení na skupiny na hry. Najčastejšie toto rozdelenie používame pri teórii a pri učení nových vecí. Menší modrý sa môžu učiť uzliť mašličku na teniskách, zatiaľ čo starší čierni môžu viazať osmičku alebo rybársky uzol.

Vysvetľovač, dobrý a zlý policajt: Pri novej družine je dobré, keď je vás viac na družinovke. Deti vás ešte nepoznajú a skúšajú vaše hranice. Preto je dobré rozdeliť si úlohy na družinovke. *Vysvetľovač* počas celej družinovky vysvetľuje hry. Venuje sa deťom, ktoré majú záujem, púta na seba pozornosť. Preto, keď vás počúva osem detí a dve niekde behajú, nemali by ste to riešiť vy. Nie ste predsa na družinovke sami. *Dobry policajt* upozorňuje deti, ktoré sa rozprávajú, skáču do reči. Jednoducho upozorní deti, že vysvetľovač vysvetľuje. *Zlý policajt* dáva pozor na huncútov. Tí väčšinou odbiehajú od vysvetľovača, lezú po stromoch, rozoberajú klubovňu, trhajú papiere. Je nebezpečné pre vás aj pre deti, keď nevíete, čo robia vlčatá za rohom. Preto treba dozeráť na poriadok, kontrolovať tresty. Táto úloha je veľmi nepopulárna, ale našťastie ju môžete veľmi skoro prestať vykonávať. Deti sa učia rýchlo a postupom času túto úlohu nebude musieť vykonávať nikto.

Výlety, chodenie: Na výletoch sa často ukáže, kto je ten šuchtoš. Tvrdý vojenský výcvik pripúšťa kopanie do zadku. Deti sa na tom smejú a začnú utekať. Je to však iba 2. typ motivácie (vonkajšia). Ak pôjdeš pomaly, tak dostaneš kopanec. Vnútna motivácia je o chuti ísť ďalej a držať sa so skupinou. Najlepšie sa mi osvedčili slovné hry „háďaj, na čo myslím“, ale hlavne „meno – mesto – zvier – vec“. Vtedy aj šuchtoši sa držia s hrajúcou skupinou a zapájajú sa. Ak máte na výlete malé dieťa, ktoré nie je zvyknuté na rýchle tempo, pomôže vám, keď sa s ním chytíte za ruku. Prispôsobí sa vášmu tempu. Keď nestíhate na autobus, je dobré oboznámiť skupinu s rýchlejšim tempom. Vtedy sa zdržím za poslednými a tlačím ich pred sebou za ruksaky. Idú mojím rýchlejšim tempom bez fyzického trestu.

Fyzické vyčerpanie, cukor: Keď ste vyčerpaný a unavený, máte zlú náladu. Na výlete sú na

to náchylné najmä vlčatá. Preto je rozumné, aby ste s nimi robili pravidelné prestávky. Ale pozor, aby ste nestáli každých pätnásť minút, to by sa im veľmi páčilo. Pri zhoršenej nálade sa vlča môže ľahko rozplakať. Popri psychikom utišovaní vám veľmi dobre posluži cukrík pod jazykom. Cukor sa rýchlo vstrebe do krvi a zázračne sa zlepši aj nálada.

Čítanie knihy: Vždy ma dokáže očariť, že deti stále baví počúvať príbehy. Akonáhle sa začne čítať, všetci spozornejú. Radi počúvajú príbeh s ponaučením, ale aj rozprávkovú knihu. Jeden upršaný tábor nás zachránila Narnia, z ktorej sme za týždeň prečítali 15 kapitol. Čítali sme počas zlého počasia, ale aj ako večerníček na dobrú noc.

Zmena hlasu: Je čarovné, ako vás vníma okolie pri tom, ako hovoríte. Vlčatá sú na to ešte citlivejšie. Keď spomalíte hlas, začnete rozprávať tajomne, hneď na vás budú nalepené všetky oči aj uši. Pracovať s hlasom je veľmi dôležité najmä pri vytváraní atmosféry. Veď predsa všetky strašidelné príbehy sa rozprávajú potichu a pomalým hlasom. Takže zmenou hlasu môžete zvýrazniť to, čo hovoríte – či už nejaký úvod do zamyslenia alebo prehováranie do duše nezbedníka.

Face to face: Je jedna z posledných metód na huncútov. Keď ste vyskúšali skoro všetko – pochvaly, napomínanie, kliky ako malé tresty. Keď huncút stále nevie pochopiť, čo nemá robiť, treba si ho zobrať bokom a porozprávať sa s ním z očí do očí. Preto je dobré si k nemu čupnúť alebo sa zohnúť, pomalým a tichým hlasom mu vysvetliť, čo robí zle a s čím nie ste spokojný. Vysvetliť mu dôvody, prečo to nemá robiť. Keď treba, zopakovať aj viackrát. Ale pozor, aby ste sa nezamotali a nekarhali dokonanečne. Stačí dovtedy, kým huncút trochu schladne.

PRAKTICKÁ LITERATÚRA, NAPREDOVANIE A VODCOVSKÁ PRÍRUČKA

Niekedy je ťažké porozumieť detskej duši. Ale o to lepší pocit je, keď vám pochvália aktivitu, vidíte ich usmiate tváre.

Vodcovská príručka: Vo vodcovskej príručke sú veľmi pekne rozpísané tipy a triky, ako pracovať s vlčatami. Je tam veľa užitočných rád, ako hrať demokratické hry, ako pracovať v malých skupinách, ako pripraviť tábor a rôzne ceremoniály. Odporúčam vám preštudovať si túto príručku pre viac inšpirácií pre prácu s vlčatami.

Napredovanie: Skauting pomáha všeobecne rozvíjať jednotlivcov vo viacerých smeroch. Príručky napredovania vám ponúkajú aktivity na spestrenie družinoviek, ale hlavne na všeobecný rozvoj. Aktivity sú rozdelené podľa jednotlivých druhov rozvoja: telesný, intelektuálny, sociálny, charakterový, citový a duchovný. Každá aktivita má svojho patróna z Knihy džunglí. Takže vlčatá po splnení úlohy dostanú nálepku do knižky. Knižky sú robené vo forme pracovných zošitov. Úlohy, dopĺňovačky, krížovky, ale aj miesta na dopísanie podporujú záujem detí o túto knižku. Napredovanie je rozdelené podľa veku detí, takže môžete začať knižkami, ktoré sú určené malým vlčatám a včielkam, a dojsť až po knižky, kde sú úlohy prispôsobené veku vlčat, ktoré prestupujú už k skautom.

Knižky – pracovné zošity sú rozdelené podľa náročnosti úloh do štyroch častí: Vlčie mláďa, Tajomná džungľa, Slobodný lovec, Mauglí človek. V knižkách je plno aktivít, ale aj príbehy na zamyslenie, úryvky z Knihy džunglí. Tieto knižky vám pomôžu spraviť zaujímavý a poučný program na družinovky.

Praktická príručka pre vlčatá a včielky: V tejto príručke nájdete mnoho tipov a trikov na výlety, pohyb v prírode a tábor. Užitočné rady, ako sa zbalíť na tábor, stopy zvierat, listy stromov, uzly. Skrátka mnoho inšpirácie na prax, ktorá je priradená vlčiackemu veku.

Džungľa: Je časopis pre vlčatá a včielky. Podľa mňa je to skvelý časopis. Macko Pusík bol lepší iba v tom, že tam boli vystríhovačky. V Džungli sa vlčatá môžu dozvedieť veľa o prírode, skautskej symbolike, prečítať si príbehy, ale aj zasúťažiť, vyriešiť hlavolamy alebo hádanky. Veľmi sa mi páči rubrika Nástenka, kam môžu oddiely poslať svoje fotky a v každom čísle si môžete prečítať o vlčatách z iného zboru a mesta.

KOSTRA DRUŽINOVIEK

Počas každej družinovky by ste mali priniesť deťom niečo nové – vedomosti alebo hry. Vĺčatá sa tak budú tešiť na každú družinovku a radi s vami budú spolupracovať.

Samozrejme, sú aj frfloši, ale tí sa nájdu v každej družine. U nás to funguje takto:

Úvod – pohybová hra: Na začiatku treba deti vybehať, zobudiť. My máme najradšej behačku. Môžete použiť obľúbenú behačku, ktorú deti poznajú. Pre nás sú to netopiere (chytení idú do väzenia a slobodní ich môžu oslobodiť dotykom), calexáci (sú mrazení ľudia, ktorí vychádzajú z mrazničky značky Calex, a zmrazia všetkých dotykom), pneumatiky (behajú po ihrisku a špendlíky ich prepichnú; prepichneté vyfučia a čupnú si, ostatné ich môžu nafúknuť tromi drepmi). Ale najradšej mám behačky, ktoré sú tematicky prepojené s tým, čo chceme deti naučiť. Keď sme mali zvieracie stopy, tak bol jeden poľovník a ostatní behali ako zvieratá, ktoré sme sa učili. Jeleň si z rúk robil veľké rohy, líška mala dlhý chvost a divá sviňa behala s klami. Každé dieťa si vybralo podľa seba a bola z toho netradičná naháňačka. Moja obľúbená naháňačka k zdravovede je „cibuľačka“. Osa behá s fixkou a poštipne každého, koho popíše. Oživiť sa môžu tak, že si nakrájanú cibuľu priložia na štípanec.

Hlavná časť – teória: Vĺčatá uvediete do témy zaujímavou behačkou. Vĺčatám môžete vysvetliť uzlovanie, na čo sa ktorý uzol používa, zdravovedu, listy stromov, stopy zvierat, vĺčiacky zákon, skautskú ľaliu... Je dôležité, aby ste sa nestali druhou školou. Sadnúť si s deťmi za stôl a učiť sa vie každý. Na skautingu je krásne to, že sa vieme učiť hrou. Preto je dôležité, aby ste deti zaujali hrou, obrázkom. Keď sme sa učili skautskú ľaliu, na každú časť sme mali inú aktivitu. Páska svornosti symbolizovala tímového ducha, takže vĺčatá spolupracovali. Takto môžete vymyslieť viacero aktivít, ktoré symbolizujú jednotlivé časti ľalie.

Záver – bodovanie: Na záver je dobré zahrať si nejakú hru na uvoľnenie, prichádzajú na rad obľúbené hry ako napríklad schovávačka. Deti sa môžu zahrať aj sami, pokiaľ vy vyplníte bodovanie. Najlepšie je bodovať spolu s deťmi, skontrolovať všetky veci, ktoré majú vĺčatá nosiť na družinovky. Bod za vĺčiacke správanie udelte deťom, ktoré si to zaslúžia – zapájali sa, vyhrali hru, príjemne vás prekvapili.

FINANCIE: ČO DOSTÁVAŤ, ČO KUPOVAŤ

Počas každej družinovky by ste mali priniesť deťom niečo nové – vedomosti alebo hry. Vľčatá sa tak budú tešiť na každú družinovku a radi s vami budú spolupracovať.

Financie: Aj keď je skauting o dobrovoľníctve, stále potrebujeme peniaze, aby sme mohli fungovať. Aby sme deťom mohli dávať vecné ceny ako odmeny za bodovanie alebo len tak, aby mali radosť. Každoročne si so zborovou radou lámeme hlavu nad tým, koľko by deti mali platiť. Argumenty sú rôzne, preto vám chcem ozrejmiť, ako taký oddielový rozpočet asi vyzerá.

Platiť veľa: Niekedy sa stretávame s tým, že rodičia posudzujú dôležitosť krúžkov podľa financií. Ak chodí dieťa na drahý futbal, kde platí 30 € mesačne, tak skauting je druhoradý, lebo stojí 30 € ročne. Takže pre rodiča nemá až takú finančnú hodnotu, preto sa stáva, že rodičia uprednostnia drahší krúžok.

Platiť málo: Skauting je o dobrovoľníctve. náš čas strávený s deťmi nám nikto nezaplatí. A v tom je to krásne, preto to všetci robíme. Lebo CHCEME. Vieme spraviť aj lacné akcie, takpovediac za 5 korún, a deti sa skvele zabavia. Preto by deti mohli platiť málo.

Vyvážený rozpočet: Umenie je spraviť vyvážený rozpočet, aby peňazi nebolo málo, aby to nebola veľká finančná záťaž pre rodičov. U nás v oddiele máme osvedčených 15 €/rok, chceme prechádzať na 2 × 15 €/rok. Správne narábať s peniazmi nie je jednoduché, keďže si finančné prostriedky musíme rozdeliť. Je dobré určiť si priority, čo chcete vľčatám dať a čo si môžu zabezpečiť sami. Pozisťovať si ceny a podľa toho spraviť rozpočet. Na terajších cenách vám chcem demonštrovať skladanie rozpočtu:

- 7 € registrácia do Slovenského skautingu (poistenie + časopis)
- 3 € knižka: Napredovanie alebo Praktická príručka
- 3 € vľčiacka šatka
- 2-5 € nášivka, odznak Najlepšie vľča
- 7 € polokošeľa alebo 3 € tričko
- papiernictvo, ak chcete robiť tvorivé dielne.

Nové vľča zaplatí 15 € na registráciu a rovnako môžete dať základný balíček – poistenie

a časopis, knižku, šatku a nášivky. Peniaze sa mu hneď vrátia v podobe materiálnych vecí a hneď máte o stáleho člena postarané. Toľko užitočných darčiekov už dlho nedostalo. A ak by ho skauting prestal baviť, nemusíte mať výčitky, že ste rozdali veci bez zaplatenia.

Je na vás, ako vyriešite rovnošatu. Skautská rovnošata momentálne stojí 20 €. Podľa mňa je to dosť drahé pre malé vlčatá, ktoré z nej o tri roky vyrastú. Preto sme to vyriešili polokošeľami. Najdrahšia detská polokošeľa vo veľkosklade stojí 7 €. Povedali sme si, že polokošeľa je dosť kvalitná a pekná na to, aby sme ju mohli povýšiť na skautskú rovnošatu. Vlčatá si na polokošeľu prišívajú nášivky, sľubový odznak, odznak Najlepšie vlča. Nosia ju na tábore na nástup, na verejné akcie, ale aj medzizborové akcie. Ale ako hovorím, je na vás, ako vyriešite tento problém. Vlčatám môžete kúpiť aj tričká a vtedy môžu nosiť tričká aj na každú družinovku. Tričká nie sú také drahé, takže vlča po roztrhaní trička počas bojovky na družinovke môže dostať ďalšie.

Veci hradené z registračného poplatku: Vlčatá u nás dostávajú všetko, čo sa dá kúpiť v skautskom obchode. Nášivky, šatky, knižky, uzlovačky. Sú to drobnosti, ktoré deti veľmi potešia a samy by si ich ťažko kúpili. Ak budete mať registračný poplatok ročne vyšší ako 20 €, mali by sa vám do toho zmestiť aj tričká. Cukríky a sladkosti deťom kupujeme veľmi málo, možno tak dvakrát ročne. Deti to nepotrebujú, chodia predsa na návštevu k babičke.

Doplatky počas roka: Vlčatá si zvlášť hradia výlety a akcie. Takže ak ideme niekam autobusom, prinesú si cestovné lístky na mestskú dopravu alebo 1 € na vlak alebo prímestskú dopravu. Keď máme oddielové Vianoce alebo záverečnú oddielovku na konci školského roka, robíme si „hostinu“. Deti prinesú, čo im mamičky nabalia, a môžeme sa napapať koláčov bez toho, aby zbor niečo platil.

ODDIELOVKY, VÝLETY, OBLASTNÉ AKCIE, VÍKENDOVKY, TÁBOR

Výlety s vlčatami sú veľmi zábavné nielen pre vlčatá, ale aj pre mňa. Dúfam, že sa s nimi budete dobre cítiť na akciách aj vy. Ponúkam vám preto náhľad do kalendára akcií.

Oddielovka: Je čas, kedy sa stretne celý oddiel spolu. Ak máte viacero družín, je to výborný čas na to, aby sa deti medzi sebou spoznali. My máme oddielovku raz za mesiac. Veľmi sa nám osvedčilo venovať oddielovky odborke. Jeden bod odborky tak môžete plniť počas oddielovky. Odborka vás inšpiruje ku kvalitnému programu, naučíte sa s deťmi niečo nové alebo im ukážete niečo netradičné. Náplňou oddielovky môžu byť rôzne súťaže, tvorivé dielne, ale aj návšteva miesta mimo vašej klubovne. Deti sa stretnú na dve hodiny a strávia ho veselým programom.

Výlety: Na kopce do okolia, do múzea či divadla. Snažíme sa chodiť s vlčatami na výlet každý mesiac. Tak, aby sa každé dva týždne stretol oddiel na výlete alebo oddielovke. Podľa počasia môžete zobrať vlčatá von alebo dnu, hlavne prichystajte zaujímavý program nielen pre ne, ale aj pre seba. Plniť odborku môžete aj počas výletu. Plnenie odborky rytier nás zaviedlo na neďalekú zrúcaninu hradu Pajštún, do historickej dedinky Abeland.

Oblastné akcie: Sú akcie, na ktorých sa môžu stretnúť vaše vlčatá s vlčatami z iných zborov. Takže môžete napísať vašim kamarátom v iných zboroch a môžete spraviť akciu s jedným alebo viacerými zbormi. Trikrát do roka chodíme na oblastné akcie. Na jeseň máme BSD-čka (Bratislavské skautské dni), kde býva hra pre vlčatá, lanovka, strelba z luku, ale aj iné atrakcie ako bufet s kofolou. V zime máme Mikuláša – hra po stanovištiach vnútri v telocvični alebo v iných priestoroch. Na jar máme J3K – Jarný trojkopčiak, výlet po lesoch Karpát v blízkosti Bratislavy. Pred prázdninami máme májovú vlčiacu hru, kde vlčatá plnia rôzne úlohy v mestskom parku, v lese. Podľa počasia a jednotlivých akcií sa oblastnej akcie zúčastní 50 – 80 vlčat. Naša bratislavská oblasť sa skladá z viac ako 10 zborov. Pre vaše potreby bude dostatočné stretnutie jedného až piatich zborov. Hlavné je, aby vlčatá zistili, že v tomto skautskom svete nie sú len ony, ale ešte veľa iných detí.

Víkendovky: Zobrať vlčatá na víkend preč od mamičky nemusí byť také náročné, ako si predstavujete. Dôležité je myslieť na veľa detailov, preto sa musíte o vlčatá starať viacerí. Na pomoc si zoberte radcov, ktorí pomáhajú pri vlčatách celý čas. Dôležité je, aby ste boli aspoň traja. Preto si na pomoc zavolajte skúseného rovera alebo ochotného vlčiackeho rodiča. Počas víkendu je dôležité, aby ste mysleli na pestrý program. Asi sa budem opakovať, ale výborne vám poslúžia odborky. Samozrejme, že môžete spraviť program aj bez toho, ale ak ste začiatočník, veľmi sa vám zídu. Hlavne si nachystajte fyzicky náročný program, ale aj sedavý. Môžete ísť na výlet a zahrať si behačku či bojovku, robiť tvorivé dielne, hrať nejakú hru, pri ktorej si deti píšu. Program si pred víkendom dobre premyslite a dajte do programovej matice, plachty. Aby ste vedeli, kedy máte akú aktivitu prichystanú, aby sa striedali sedavé a pohybové aktivity. Počas víkendu budete možno nútení meniť poradie kvôli počasiu alebo podľa nálady detí.

Taktiež si dobre premyslite jedálniček, zistite, kto vám bude variť, aké sú možnosti kuchyne, kam idete. Nakúpte dopredu väčšinu potravín a deti vám môžu pomôcť ich odniesť. Nezapudnite ani na dopravu. Zistite si všetky spoje, ktorými by ste chceli ísť a kúpte si na ne lístky. Nič nenechajte na náhodu a zistite si aj rezervné spoje, keby vám niečo ušlo alebo vynechalo. Pokiaľ nie ste zvyknutý na šuchtavé tempo vlčat, môže sa vám stať, že deti s batohmi na víkend nestihnú spoj.

Tábor: Je najdôležitejšia časť skautského roka. Nato, aby ste stihli základ skautského programu, potrebujete týždňový tábor pre vlčatá. Ak ste si už vyskúšali táboriť s vlčatami, tak horná hranica je dva týždne pre vlčatá na tábore. Tento rok ideme na desať dní, čo je zlatá stredná cesta.

Etapovka: Je základ každého tábora. Pripravte pre deti pútavý príbeh o hľadaní pokladu, zachraňovaní princeznej alebo pátraní po dávnej Atlantíde. Dôležité je, aby ste pripravili etapovku, ktorá bude baviť vás. Vlčatá sa k vášmu nadšeniu veľmi radi pridajú.

Prichystajte si záložné etapy do dažďa, na horúce letné dni, ale aj na noc. Nočné etapy vlčatá zbožňujú. Ale dbajte na to, aby ste ich nevystrašili, lebo si to zapamätajú a budú sa v noci báť.

Povinná jazda: Sú aktivity, ktoré na tábore nemôžu chýbať. Výlet, nočná hra, návšteva dediny, táborák, vlčiacky sľub, stavenie stanov, pomáhanie v kuchyni či nosenie dreva. Nezapúdajte zapájať vlčatá do každodenného chodu tábora. Vlčatá sú na tábore aj preto, aby pomáhali pri práci. Nemusíte im nechať iba tú jednoduchú, ako sú zbieranie dreva a šúpanie zemiakov. Vlčatá môžu pomôcť aj pri krájaní zeleniny alebo natieraní chleba. Po dvojiciach môžu byť kuchynskej službe naozaj nápomocní.

Skautská prax: Počas tábora je najlepší čas vyžiť skautskú prax, ktorú ste sa s deťmi naučili počas roka. Postavte si prístrešok alebo bunker, skúste založiť oheň. Vhodná môže byť aj súťaž, test, skautský beh, ktorý preverí ich zručnosti.

Sedavé aktivity: Môžete ich vyžiť počas daždivých dní, ale aj počas letných horúčav. Preto si ich pripravte dosť, aby vás nič neprekvapilo. Zachrániť vás môže prišívanie nášiviek na skautské tričko alebo košeľu, batikovanie, stavenie bunkra či plavidla na potoku, vyrábanie gumkostrely alebo meča, či vyrábanie kostýmu. Čím viac ich vymyslíte, tým viac si budete môcť vyberať. Keď si nachystáte na každý deň, bude to akurát. Prinajhoršom ich nepoužijete.

Odborky: Môžu byť zdrojom inšpirácie pre vašu táborovú etapovku. Vo väčšine odboriek je viac

ako šesť bodov, ktoré počas tábora môžete hravo splniť. Tak si vlčatá odnesú z tábora nielen zážitky, ale aj peknú nášivku.

Výzvy: Sú vlčiackou novinkou. Zjednodušené skautské výzvy určite zaujmú každé vlča. 12 hodín na jednom mieste, Tri vršky, Modrý šíp, Tri vlčie tesáky alebo Tri lupene pre včielky. Na tábore sa vám najviac zide výzva 12 hodín na jednom mieste, kde spolu s vlčatami vytýčíte kolíkmi a špagátmi priestor 2 × 2 m, v ktorom bude vlča celý deň. Z vás sa stanú čašníci, ktorí budú prinášať jedlo, ale inak budete mať deň voľna.

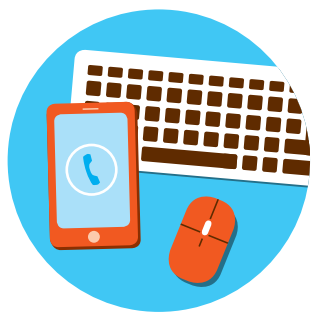
Knižka, stišenie: Je čas pred spánkom, keď si môžete zrekapitulovať deň. Vlčatá sa vám môžu posťažovať, čo sa im nepáčilo, ale aj vyrozprávať, ako sa im páčila hra. Môžete sa každého opýtať na všetko, alebo im dáte ťahať karty. Podľa znaku, ktorý si kto vytiahne, vám budú hovoriť o sebe alebo o ostatných, dobré alebo negatívne zážitky z prežitého dňa. Pri takýchto aktivitách treba dávať pozor, aby sa vlčatá medzi sebou nepohádali. Vždy to musíte mať pod kontrolou. Je lepšie si o sťažnostiach porozprávať, ako sa hnevať celý tábor.

Volanie rodičom: Asi najdôležitejšia vec je kontakt s rodičmi. Vlčatám na tábore býva často smutno. Ak by v takej situácii zavolali domov rodičom, tak by sa určite rozplakali. Preto sa snažte s rodičmi telefonovať najmä vy, vysvetliť situáciu a až potom dať vlča k telefónu. Raz, keď bolo vlča veľmi smutné, pýtalo si rodičov, aby sme im zavolali. Nechcela som to dovoliť. Bála som sa, že by mamine plakalo do telefónu a boli by smutní obidvaja – vlča aj mamina. Tak som skúsila trik, že mamina teraz nemôže telefonovať, lebo je v práci. Tieto výhovorky ale dlho neúčinkovali. Potom som skúsila hovoriť akože za mamu. Že sa mamina teší, že vyhral etapu, že strelil gól. S maminou som potom

konzultovala situáciu a bola rada, že sme zvládli celý tábor.

Táborák: Je dobré, aby sa vlčatá zúčastnili skautského tábora. Zažijú pravú táborákovú atmosféru. V posledný deň je dobré spraviť vlastný táborák (keď odchádzajú vlčatá skôr z tábora ako skauti). Môžete počas neho zhodnotiť tábor, zahrať si scénky na táborovú tému, zaspievať pesničky určené viac pre vlčatá, ale hlavne ukončiť tábor vlčiackym sľubom.

Táborový záver: Prajem vám krásny tábor. Napísala som vám iba tipy, ako uľahčiť priebeh vášho tábora. Ale všetko je na vás. Venujte sa vašim vlčatám, hrajte sa s nimi, dozerajte na to, aby sa umývali a upratovali si v stane. A časom z nich vyrastú super skauti.

KOMUNIKÁCIA S RODIČMI: E-MAIL, TELEFÓN

Rodičia sú tí, ktorí vám dovedú vlčatá na skauting, prichystajú im desiatu na výlet, ale aj ich zbalia na tábor.

Preto ich musíte informovať o jednotlivých akciách, ale aj mať na nich kontakt v prípade zmeškaného autobusu.

Informácie: Sú dôležité pred každou akciou. Preto rodičov informujte o tom, kedy sa stretávate a kedy sa vrátite. Stručný popis akcie, čo plánujete s deťmi robiť, kam ísť, aby mali predstavu o programe. Čo so sebou je moja obľúbená rubrika, kam píšem, že deťom treba šatku, dostatok tekutín, lístok na autobus alebo peniaze na vstupné.

Je nielen dôležité, čo rodičom napíšete, ale aj AKO im to napíšete. Preto rodičom zaujímavo opisujem pripravený program pre deti. Rodičia sa potešia a veľakrát si e-mail prečítajú aj s vlčatami. Preto sa deti tešia na výlet už pred akciou. Keďže píšem rozvláčne e-maily, zvykla som si používať základné zvýraznenie ako tučné písmo, podčiarknutie, ale aj zvýraznenie farby textu alebo farby pozadia. Je to kvôli tomu, aby rodičia, ktorým sa nechce čítať dlhé e-maily, našli v texte rýchlo aspoň základné informácie. Rýchle hľadanie v texte je dôležité aj v prípade, že ráno balia batoh pre vlčá na výlet.

E-mail: Najčastejšie využívam pri komunikácii s rodičmi práve e-mail. Je to pre mňa zaručené, že sa informácia k rodičom dostane. Otázne je, či si rodičia e-mail aj prečítajú. Ak dávate deťom papieriky s informáciami o akciách, je veľká šanca, že sa niekde stratia.

Telefónne číslo: Dávam na seba všetkým rodičom, keď vyzdvihnem deti pred klubovňou a ideme niekam na výlet. Môžu sa u mňa počas výletu informovať. Pred klubovňou mi rovno zavolajú a ja mám číslo na všetkých rodičov – aj detí z iných družín. Takto si dopĺňam telefónne čísla v mobile aj počas roku, nielen pri registrácii.

Takisto som sa naučila dávať deťom telefónne číslo na mňa. Pražáci boli u nás na víkend a pred mestskou hrou malo každé kamarátkino vlčá na ruke napísané telefónne číslo na vodkyňu. Ak by sa nejaké vlčá stratilo, všetci by vedeli, kam volať, keďže telefónne číslo malo napísané fixkou na ruke.

PRESTUP KU SKAUTOM, KONTAKT S INÝMI DRUŽINAMI

Keď vám už vaše milé vlčatká vyrastú, je dôležité, aby prešli k skautom. Je veľmi pravdepodobné, že sa u vás začnú nudiť.

Keď sa u vás začnú nudiť, majú viacero možností: začnú vystrájať a robiť mladším deťom zle, znudené odídu zo skautingu alebo prestúpia k skautom do inej družiny.

Rituál: Prestup k skautom je výnimočná vec. Je to taký ceremoniál, pri ktorom môžu všetci vidieť vlčatká, ktoré sa stávajú skautmi. V príručke pre vodcov vlčat je popísaný krásny rituál, kde vlčatká a skauti stoja v dvoch skupinkách. Medzi nimi leží drevo, lano, nejaká očividná prekážka. Všetky vlčatká stoja spolu, aj tie malé, aj tie, čo prechádzajú k skautom. Vlčatká postupne prechádzajú cez prekážku na skautskú stranu. Vlčatká sa lúčia a skauti vítajú nového člena. Naše vlčatká budú prechádzať k skautom na tábore. Preto som vymyslela prechod počas ranného nástupu. Vodca dá vlčatku dolu šatku a dá mu ju na pamiatku do ruky. Potom vlča prebehne k novému radcovi, ktorý mu dá skautskú šatku. Takto si vlčatká vymenia miesta na nástupe a stanú sa z nich oficiálni skauti.

Prevenia: Pri prechode je dôležitá. Každý vodca sa obáva, či sa jeho milovaným vlčatkám bude páčiť aj v novej skautskej družine. Preto si myslím, že je dobré spraviť viacero opatrení, aby sa vašim vlčatkám páčilo aj v novej družine.

Návšteva nového radcu: Na vašej družinovke je to super príležitosť. Najlepšie, ak by sa vám podarilo, aby nový radca prišiel k vám na družinovku na návštevu. Je dobré, keď vás vidí v akcii, aby vedel, na čo sú deti zvyknuté. Veľmi dobré bude, keď si pripraví program na jednu družinovku, a vy mu pomôžete s autoritou.

Deň v týždni: Je dôležitý pre vlčatká, ale aj pre rodičov. Veľa detí má plno záujmových krúžkov, preto je dobré im dať vedieť termíny nových družinoviek ešte pred prázdninami. Vedia si tak prispôbiť rozvrh ostatných krúžkov. Túto zmenu je dobré ohlásiť najmä vtedy, ak novému radcovi nevyhovuje deň vašich vlčiacich družinoviek.

ZÁVER

Keď sme odchádzali z družinovky, moje aj Gepardove kroky smerovali na zastávku. Gepard vzrastom malý medzi spolužiakmi, ale obľúbený nielen medzi vlčatami, ale aj medzi vodcami. Veľakrát behával po lese a pomedzi vlčatá so šatkou na hlave ako babička, s palicou v ruke a škriekal: „Ja som babička Fintová.“ Smiali sme na tom veľakrát. Teraz však Gepard po ceste na zastávku zvažnel: „Janka, ja by som chcel ísť od septembra k skautom.“ Odpovedala som mu: „Dobre, Gepard, nejako to vymyslíme.“ A vtedy som pochopila, že z každého malého vlčata sa môže stať skvelý skaut.

Tento záver píšem po troch rokoch oddielového vodcovania, skautovania na škole a odovzdaní vlčat na tábore – teda po prestupe k skautom. V cancáku sa mi objavilo veľa ďakovných odkazov. Vlčatám som zatiaľ venovala šesť rokov môjho skautského života. A dúfam, že to nie je všetko.

Janka

Autorka:

Jana Pernecká

Jazykové korektúry:

Dagmara Langová

Grafické spracovanie:

Michal Šandrej

Publikácia vznikla v rámci
inštruktorského projektu GILŠ.

© Slovenský skauting, 2014

Mokrohájska 6

841 04 Bratislava

ISBN

978-80-89136-92-6